

Bærum kommunes hørings svar til NOU 2016-17 - På lik linje - Åtte løft for å realisere grunnleggende rettigheter for persone

Vedtatt i i Hovedutvalg for barn og unge 07.03.2017, sak 25/17 og Hovedutvalg for bistand og omsorg 08.03.2017, sak18/17.

Løft 1 Selvbestemmelse og rettssikkerhet

Utvalgets gjennomgang viser at norsk lovverk ikke i tilstrekkelig grad respekterer og sikrer utviklingshemmedes rett til frihet og selvbestemmelse. Lovverket åpner for å gjøre vesentlige inngrep i utviklingshemmedes handlefrihet og mulighet til å bestemme over eget liv, uten at inngrepene kan rettferdiggjøres. Dagens særhjemler for tvang og fratakelse av rettslig handleevne diskriminerer utviklingshemmede.

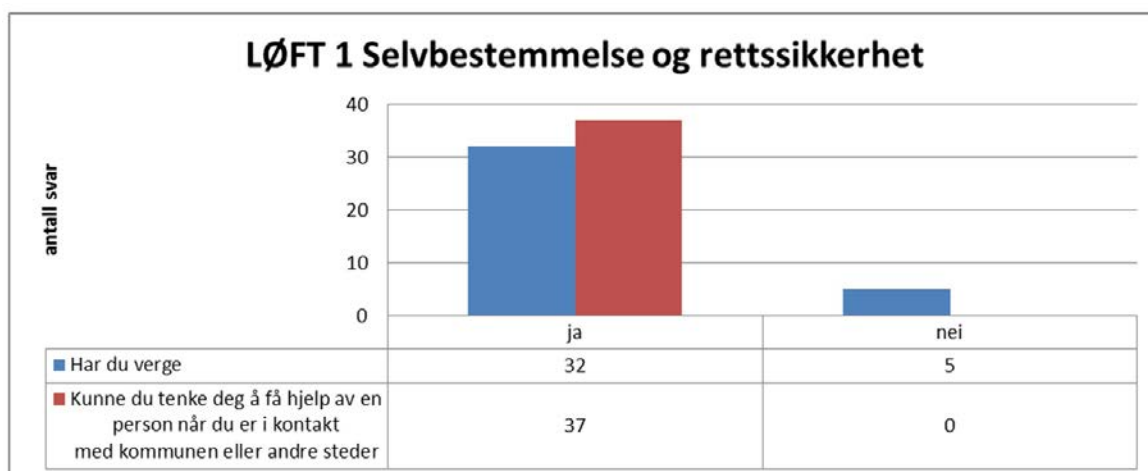
Lovverket legger ikke til rette for at utviklingshemmede får anledning til å uttrykke sin mening eller hevde sin rett på lik linje med andre. Utviklingshemmede får ikke tilgang til støtte og bistand som gir muligheter for selvbestemmelse, eller som gir muligheter for å ivareta sine interesser i møtet med offentlige myndigheter og private parter. Grunnleggende rettigheter er ikke tydelige og synlige for utviklingshemmede, forvaltningen, domstolene eller samfunnet for øvrig.

Utvalget foreslår derfor:

Å ta inn FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i menneskerettsloven.

- Å etablere gratis rettshjelpstiltak for personer med utviklingshemming.
- Å gi utviklingshemmede rett til beslutningsstøtte.
- Å endre reglene for fratakelse av rettslig handleevne.
- Å endre reglene om bruk av tvang overfor personer med utviklingshemming.

Tilbakemelding fra temadag med brukere

Bærum kommune mener:

Bærum kommune støtter at FN-konvensjonen blir tatt opp i norsk lov. Det er bra at det settes fokus på personer med nedsatt funksjonsevne deriblant personer med utviklingshemming.

Gratis rettshjelp for personer med utviklingshemming bør være behovsprøvd.

Tjenesteyterne til personer med utviklingshemming må jobbe for å styrke den enkeltes selvbestemmelse. Å bestemme selv betyr også at man kan endre hva man har lyst til/behov for, og dette må det også tilrettelegges for. Ordet beslutning bør byttes ut med selvbestemmelse. Når det gjelder beslutningsrådgiver kan det nesten virke mot sin hensikt at noen har besluttet noe på vegne av en person og det kan høres ut som det ikke er noen vei tilbake. Det anbefales heller at dagens vergeordning ses på. Vergens rolle er å sikre at den enkeltes rettigheter blir i varetatt. Overformynderiet bør styrkes når det gjelder å være en rådgiver til personer med utviklingshemming, og dermed bidra til økt rettsikkerhet for personer med utviklingshemming.

Vedrørende regel om bruk av tvang er det allerede igangsatt et arbeid i det såkalte «Tvangsutvalget». Utvalget blir ledet av jusprofessor Bjørn Henning Østenstad fra Universitetet i Bergen. Det har medlemmer som representerer brukere og pårørende, ulike profesjoner og ulike deler av helse- og omsorgstjenesten. Bærum kommune mener derfor at dette arbeidet bør ferdigstilles før det konkluderes rundt dette.

Løft 2 Inkluderende og likeverdig opplæring

Utvalgets gjennomgang viser at den ordinære skolen i liten grad er tilrettelagt for utviklingshemmede elever. Som en konsekvens av dette tas mange elever med utviklingshemming ut av undervisningen for å motta undervisning alene, i egne grupper, i egne klasser eller ved egne skoler. Dette er ikke i tråd med utviklingshemmedes rett til å bli inkludert i skolen, som fastsatt i FNkonvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) artikkel 24, eller politiske målsettinger om fellesskolen.

I tillegg tyder utvalgets gjennomgang på at elever med utviklingshemming mottar et dårligere undervisningstilbud enn andre elever. Utviklingshemmede blir oftere enn andre elever undervist av ufaglærte, og det er langt dårligere systemer for kvalitetssikring av undervisningen til elever med utviklingshemming enn det som er tilfelle for andre elever. At enkelte elever får et dårligere skoletilbud fordi de har en utviklingshemming, er diskriminerende.

Utvalget foreslår følgende tiltak for økt kvalitet i undervisningen av elever med utviklingshemming:

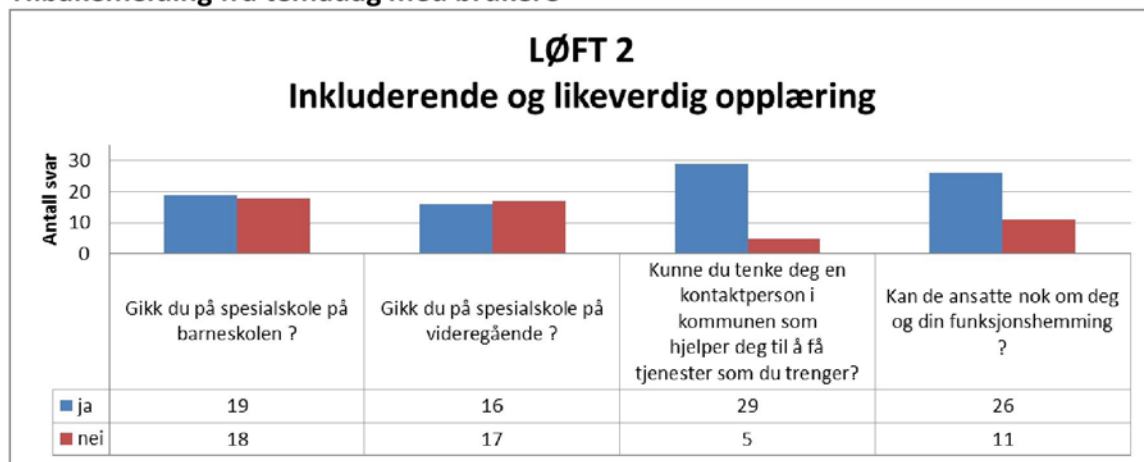
At loven endres slik at undervisningen av elever med utviklingshemming ikke lenger kan gjennomføres av personer uten undervisningskompetanse.

- At det utvikles standarder for læringsmål og -planer for elever som mottar spesialundervisning og systemer for kartlegging av utbytte.

Utvalget foreslår følgende tiltak for inkluderende opplæring:

- Å fastsette forskrift om universell utforming av eksisterende skolebygg.
- At PP-tjenesten i kommunene skal få tydeligere ansvar for å veilede skolene om tilpasset opplæring. Det bør også stilles tydeligere krav til innholdet i de sakkyndige erklæringene om spesialundervisning.
- Et flertall i utvalget foreslår at det etableres en godkjenningsordning for spesialskoler og -klasser.
- Et mindretall i utvalget foreslår å avvikle alle spesialskoler og -klasser.

Tilbakemelding fra temadag med brukere

Bærum kommune mener:

Bærum kommune støtter at det legges opp til styrket rett til utdanning for personer med utviklingshemming. Kommunen ønsker at fokuset på like rettigheter for opplæring for personer med utviklingshemming må komme tydeligere frem ved også å styrke videregående opplæring. Ved å kunne tilby delkompetansebevis i yrkesstudieretninger som f.eks. matfag, service, design og trefag, vil personer med utviklingshemming ha med seg viktig kompetanse som gir økte muligheter for ordinært arbeid og et faktisk yrkesvalg. Økt bruk av Lærekandidatordningen for denne målgruppen støttes også som et virkemiddel mot en yrkeskarriere for personer med utviklingshemming.

Bærum kommune støtter at elevene skal ha undervisning av personer med pedagogisk kompetanse, samt at det utvikles læringsmål, og standarder for læringsmål og læringsplaner for elever som mottar spesialopplæring og systemer for kartlegging av utbytte.

Forslag om forskrift om universell utforming av eksisterende skolebygg. Tiltaket må kostnadsberegnes, og kommune må bli fullt ut kompensert for økonomiske konsekvenser av eventuelle nye pålegg.

PP-tjenestens ansvar. Bærum støtter en tydeliggjøring av PP-tjenestens ansvar.

Bærum støtter økt ansvar for å gi skolene generell veiledning om metoder for inkluderende undervisning, samt tydeligere retningslinje for den sakkyndige vurderingen av akkurat disse elevene.

Godkjenningsordning for spesialskoler og -klasser. En egen administrering med godkjenningsordning anses ikke hensiktsmessig. Bærum støtter flertallet i behovet for et mangfold i skoletilbudet til personer med utviklingshemming. Dette ut fra de positive erfaringene kommunen har med både Haug skole og oppfølging på nærscole. Bærum støtter ikke mindretallets forslag om å utvikle spesialskoler og -klasser.

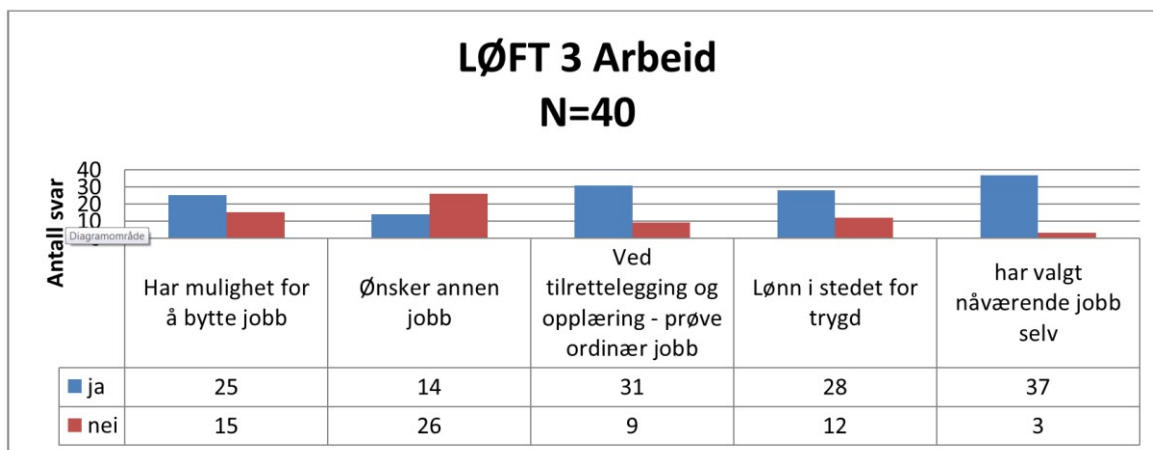
Løft 3 Arbeid for alle

Utvalgets gjennomgang viser at utviklingshemmede i liten grad har tilgang til arbeidslivet. Kun 25 prosent av utviklingshemmede i yrkesaktiv alder er i arbeid, og av disse deltar nær sagt alle i arbeidsmarkedstiltak. De aller fleste har en form for varig tilrettelagt arbeid, og over 90 prosent arbeider i skjermede virksomheter. De fleste som ikke er i arbeid deltar i kommunale dagsentra, og noen har verken tilbud om arbeid eller dagaktivitet.

For at flere utviklingshemmede skal få delta i arbeidslivet har utvalget følgende tiltak:

- *Kommunene får ansvar for å sørge for tilrettelagt arbeid til personer som har ytelsen ung utfør og som har behov for tjenester fra kommunen etter lov om kommunale helse- og omsorgstjenester.*
- *Det skal gjennomføres grundige arbeidsevnevurderinger for alle utviklingshemmede.*
- *Utviklingshemmede skal få mulighet til varig oppfølging og individuell støtte i ordinært arbeid.*
- *Teste ut alternative rammer for VTA for å øke antall tiltaksplasser og utviklingshemmedes deltakelse i tiltaket.*

Tilbakemelding fra temadag med brukere

Bærum kommune mener:

Bærum kommune savner en tydeligere begrunnelse for å flytte ansvaret for tilrettelagt arbeid til personer med ung uføretrygd og med behov for kommunale helse- og omsorgstjenester til kommunen. Kommunens primære standpunkt er at ansvaret for sysselsetting og arbeidsmarkedstiltak bør ligge samlet ett sted, i staten. Det bør ikke være en særordning for personer med utviklingshemming, men samme rettigheter som andre med behov for tilrettelagt arbeid.

Bærum kommune mener at hovedutfordringen knyttet til å få flere personer med utviklingshemming inn i tilrettelagte arbeidstiltak er manglende finansiering. Utvalgets egen utredning dokumenterer dette.

Bærum kommune bekoster og driver et omfattende tilrettelagt arbeidstilbud for egen regning, med plass til 90 personer med utviklingshemming som kvalifiserer til VTA-plass (Varig Tilrettelagt Arbeid), men som likevel ikke får VTA-plass. Antall VTA-plasser med statlig finansiering dekker ikke behovet. Kommunen er enig i at noen deltakere i kommunens dag-aktivitetstilbud ville profitert på et tilrettelagt arbeidstilbud med tett oppfølging. Noen deltakere i dagens tilrettelagte arbeidstilbud burde fått et arbeidstilbud innen varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet (VTAO).

Kommunen støtter også forslaget om å sikre personer med utviklingshemming en grundig vurdering av arbeidsevnen. Dette har Bærum kommune praktisert i samarbeid med NAV de siste fire årene og erfaringene med dette er gode. Utfordringen er å finne arbeid som er tilpasset den enkeltes arbeidsevne når det er få valgmuligheter. Dette må ivaretas gjennom et samarbeid mellom NAV og kommunen.

Kommunen støtter utvalgets forslag om å utvikle dagens oppfølgingstiltak slik at det gis varig oppfølging av personer med utviklingshemming. Det er viktig å benytte erfaringene og metodene fra tiltaket *Arbeid med bistand*, som viste at tett oppfølging over tid kan få flere ut i det ordinære arbeidslivet. Personer med utviklingshemming bør prioriteres slik at de ikke blir skjøvet ut av tiltaket til fordel for andre grupper som også er i behov av oppfølging og tilrettelegging. Flere og flere brukergrupper konkurrerer om de samme tiltaksplassene. Dette har ført til en nedgang i antall

personer med utviklingshemming som har varig tilrettelagt arbeid (VTA), varig tilrettelagt arbeid i ordinær virksomhet (VTAO) og det tidligere Arbeid med bistand. Det er viktig at oppfølgingstiltak gir personer med utviklingshemming flere muligheter til å bevege seg fra skjermet tiltaksplass til ordinært arbeid. Brukerundersøkelser i Bærum arbeidssenter har vist at personer med utviklingshemming trives i tilrettelagt arbeid, men flere ønsker utfordringer ved å prøve ordinært arbeid, gjerne i kombinasjon med tilrettelagt arbeid.

Tall og faktagrunnlag utvalget benytter i sine analyser er stort sett basert på utredninger fra 2012. Bærum kommune savner beregninger som belyser behovsutviklingen for årene som kommer. Kommunens egne tall viser en stor økning i behov de nærmeste årene.

Utvalgets forslag om å hente budsjettmidler fra det kommunale aktivitetstilbudet som medfinansiering av flere VTA-plasser støttes ikke. Hovedbegrunnelsen er at dette er budsjettmidler som trenges til framtidig økende behov for kommunalt aktivitetstilbud.

Utvalget foreslår flere alternative finansieringsmodeller, til dagens modell med ca 80 % statlig tilskudd og ca 20 % kommunalt tilskudd. Bærum kommune vil støtte utvikling av fremtidig modell med like bidrag fra stat og kommune opp til 240 000 kroner per tiltaksplass VTA (Forsøk 1). Bærum kommune mener dette kan sikre drift av VTA-plasser på det valgte ambisjonsnivå. Det forutsettes at dagens opprettede arbeidsplasser uten VTA-tilskudd kan innlemmes i finansieringsmodellen.

Bærum kommune savner forslag i rapporten om bruk av trygd og ordinær lønn i kombinasjon. Danmark har ordninger hvor personer med utviklingshemming arbeider for lønn, men får kompensert med trygd for redusert arbeidsevne.

Løft 4 God helse og omsorg

Utvalgets gjennomgang viser at hjemmetjenestene til personer med utviklingshemming ofte er utformet på en standardisert måte, og at ulike tjenester leveres som et samlet pakketilbud. Dette begrenser utviklingshemmedes valgfrihet og mulighet til å styre egen hverdag. At utviklingshemmede ikke står i sentrum for utformingen av tjenestetilbudet er i strid med klare politiske målsettinger om økt selvbestemmelse for personer med utviklingshemming.

Utvalgets statusbeskrivelse viser at personer med utviklingshemming ikke har lik tilgang til helsetjenester av god kvalitet som resten av befolkningen. Habiliteringstjenestene har lav kapasitet, og det er i liten grad etablert systemer som sikrer tilgang til fastlegetjenester.

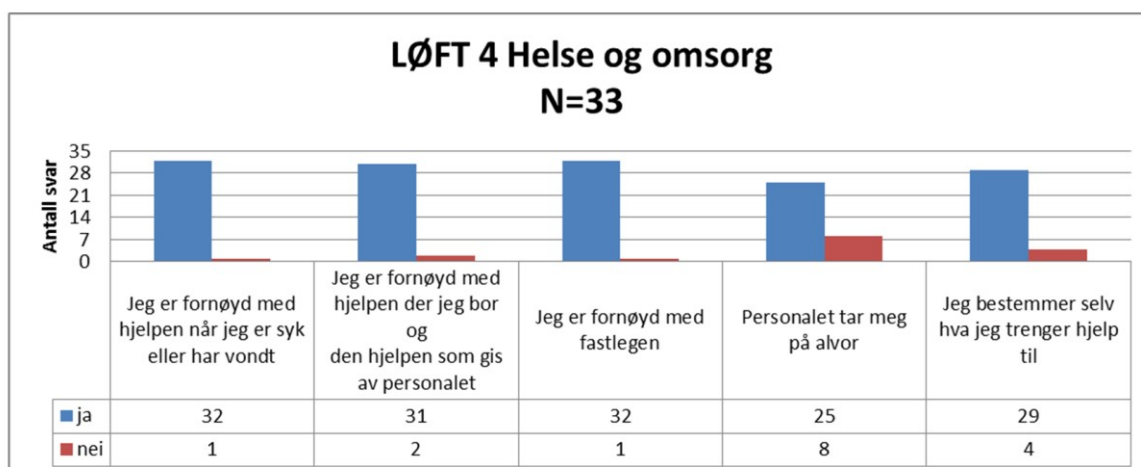
Utvalgets gjennomgang viser også at barns rettigheter er mangelfullt ivaretatt i utformingen av helse- og omsorgstjenester til barn med utviklingshemming. Utvalget ønsker å bidra til at utviklingshemmede barn fullt ut får anerkjent og ivaretatt sine rettigheter som barn, til utvikling, medvirkning, trygghet, omsorg og å vokse opp i en familie.

Utvalget anbefaler derfor

- At plikten til individuell tilrettelegging av helse- og omsorgstjenestene synliggjøres.*
- Å styrke kapasiteten i habiliteringstjenestene til personer med utviklingshemming.*

- At det utarbeides veileder for helseoppfølging av personer med utviklingshemming hos fast legen, og i samarbeid med habilitering- og spesialisthelsetjenestene.
- At alle helseforetakene inngår samarbeidsavtaler med kommunene om habilitering.
- At plikten til å legge vekt på hensynet til barnets beste i alle handlinger som gjelder barn, synliggjøres i lovverket som regulerer helse- og omsorgstjenestene.
- At det innføres systemer for kvalitetssikring av tilbudet i avlastnings- og barneboliger.

Tilbakemelding fra temadag med brukere

Eksempler på innspill fra brukerne som ble gitt i tillegg til svarene på ja/nei-spørsmålene:

- Man ønsker at personalet kan bli med på turer og ferier
- Ønsker at det skal være felles jule- og påskefrokost
- Sommerfest
- Mer felles sosiale aktiviteter

Bærum kommune mener:

Bærum kommune mener at rettigheter til helse- og omsorgstjenester for personer med utviklingshemming er godt ivaretatt i dagens lovverk. Og støtter utvalgets anbefaling om utarbeidelse av en veileder til fastleger for å sikre helseoppfølging av personer med utviklingshemming. Det samme gjelder utvalgets anbefalinger knyttet til styrking av habiliteringstjenesten.

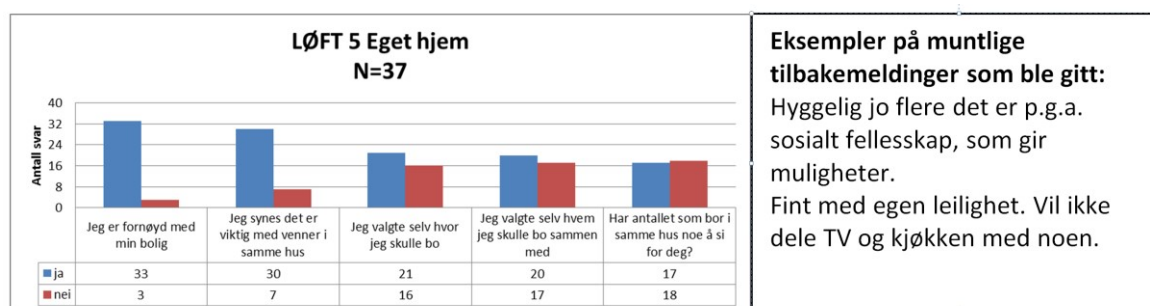
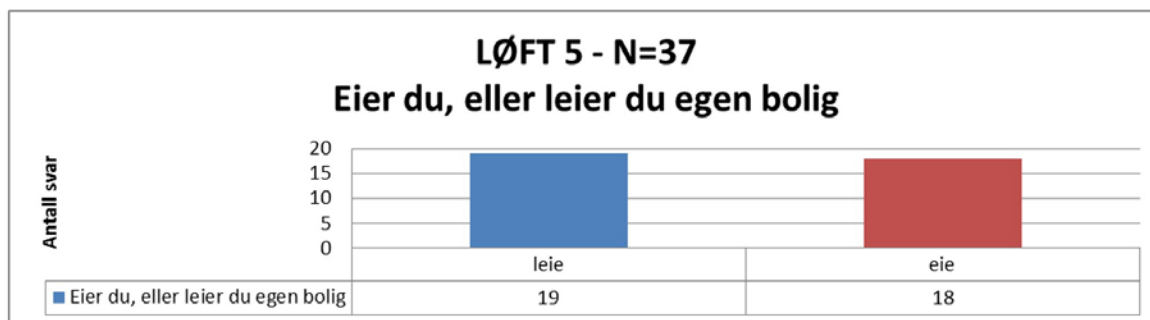
Løft 5 Eget hjem

Utvalgets gjennomgang viser at det er stor mangel på egnede boliger for utviklingshemmede, og lange ventetider for å få bolig i mange kommuner. Utviklingshemmede har reelt sett liten mulighet til selv å velge hvor de vil bo og hvem de vil bo sammen med, og har ikke samme mulighet til å kjøpe og eie egen bolig som andre. Mange utviklingshemmede bor i store bofellesskap som ligger isolert fra befolkningen for øvrig.

Utvalget foreslår derfor:

- At kommunene får plikt til å skaffe boliger til vanskeligstilte.
- Å styrke Husbankens generelle veiledning knyttet til kommunalt planarbeid.
- Nye vilkår for lån og tilskudd i Husbanken. Det gis ikke lån eller tilskudd for bygging av mer enn seks samlokaliserte enheter i kommunal regi for personer med utviklingshemming.
- At det vedtas en ny statlig planretningslinje som skal sikre oppfyllelsen av FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i kommunenes arealplanlegging.

Tilbakemelding fra temadag med brukere

Bærum kommune mener:

Bærum kommune støtter ikke forslaget om kommunal lovpålagt plikt til å skaffe bolig til vanskeligstilte. Dette forholdet ble grundig belyst i NOU 2011:15 *Rom for alle*. Ved behandling i Stortinget ble det besluttet å ikke innføre en kommunal plikt, men å videreføre dagens kommunale medvirkningsansvar. Rettighetsutvalgets utredning bringer ikke fram, slik kommunen ser det, nye opplysninger som kan begrunne et nytt standpunkt.

Bærum kommune jobber langsiktig, systematisk og i tett dialog med personer med utviklingshemming og deres pårørende om ulike boligbehov- og løsninger (eie eller leie sin bolig). Tidlig dialog med foreldre og ungdommer er grunnlag for videre planlegging og ferdigstilling av byggeprosjekter. Dette medfører at det blir mer forutsigbart å flytte fra foreldrehjemmet, både for ungdommer med utviklingshemming, deres foreldre og framtidige kommunale tjenester. Både kommunale utleieboliger og selveide boliger kan være aktuelle boligløsninger.

Bærum kommune kjenner seg ikke igjen i beskrivelsen om at «kommunene ser i liten grad de boligsosiale virkemidlene i sammenheng og vurderer sjelden eller aldri om en person som søker om kommunal bolig heller burde fått startlån og tilskudd.» For 2017 har Bærum kommune bedt om en utlånsramme for startlån på 200 mill. kroner og 17.2 mill. kroner i etableringstilskudd. For alle som søker kommunal bolig gjøres det en vurdering om de alternativt kan hjelpes med lån og tilskudd. Vurderingen som deretter følger er om lån kan betjenes i henhold til Husbankens retningslinjer, om

det finnes boliger i markedet inne denne priskategori og om det totalt sett er den beste løsningen for bruker.

Bærum kommune sier seg ikke enig i at bofellesskap skal begrenses til seks boenheter, men sier seg enig i at etablering i bofellesskap, så langt som mulig, bør legges til sentrale områder og i nærhet til offentlig kommunikasjon.

Det er andre og viktigere forhold enn størrelse som får betydning for om bofellesskapet oppleves som en integrert del av et boligområde eller nærmiljø. Den fysiske utformingen og planløsningen har stor betydning, dette må tilpasses nabolagets byggeskikk og kultur. Funksjonsnivået til målgruppen for boligen må også tas hensyn til i utforming av bygg.

Beboernes mulighet for sosialt fellesskap er viktig for beboerne og man er da avhengig av en viss størrelse av et bofellesskap. Med et større anlegg, blir det større variasjon i beboersammensetningen, og muligheten for at hver enkelt finner noen som passer sammen for sosial kontakt øker.

Løft 6 Kompetanse og kunnskap

Statusgjennomgangen viser at lav kompetanse i tjenesteapparatet er en gjennomgående utfordring. Det er mange ufaglærte som jobber i tjenestene til utviklingshemmede. Noen ansatte vil derfor ha behov for grunnleggende opplæring, mens andre har behov for videre- og etterutdanning i særskilte tema. Manglende kompetanse bidrar til at utviklingshemmede ikke får likeverdige tjenester innenfor ulike samfunnsområder.

Utvalget har samtidig avdekket at det er mangelfull forskning om utviklingshemmede. Spesielt gjelder dette levekårsstudier, studier om barrierer og evalueringsstudier av for eksempel tjenester og ordninger. Kvalitativ forskning bør suppleres med kvantitativ forskning på feltet.

Utvalget foreslår derfor:

- At det utarbeides grunnkurs for ansatte uten formell kompetanse i helse- og omsorgstjenestene til personer med utviklingshemming, og ansatte i opplæringssektoren som bistår i undervisningen av utviklingshemmede elever. Grunnkursene må være obligatoriske for nyansatte uten formell kompetanse.*
- At det utarbeides tilbud om videre- og etterutdanning for de ansatte i helse- og omsorgstjenestene for utviklingshemmede, og for lærere og spesialpedagoger i skolen.*
- At regjeringen iverksetter en systematisk forskningsinnsats for å skaffe til veie kunnskap om situasjonen for utviklingshemmede og virkninger av ordninger og tiltak med sikte på å bedre utviklingshemmedes situasjon.*

Rådmannens forslag til hørings svar:

Bærum kommune støtter forslaget om at alle som jobber i tjenestene for personer med utviklingshemming skal inneha forsvarlig kompetanse.

Obligatoriske grunnkurs for medarbeidere er et godt forslag. Styrker og svakheter ved all opplæring og kursing bør likevel vektles nøye. Det største usikkerhetsmomentet for arbeidsgiver er om kompetansen til den enkelte medarbeider faktisk er hevet, etter gjennomført opplæring.

Departementet bør derfor vurdere en form for evalueringsordning som måler den faktiske kompetansehevingen hos den enkelte medarbeider.

Departementet bør også vurdere hyppigheten på fornyelse/oppfrisking av tidligere tilegnet grunnkompetanse for den enkelte medarbeider. Innenfor feltet legemiddelhåndtering, må den enkelte medarbeider gjennomgå en fornyelse hvert andre år sammen med en vernepleier eller sykepleier.

Fylkesmannen stiller høye krav til veiledning og oppfølging av medarbeidere som arbeider rundt brukere med tvangsvedtak etter helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 9. Et av kravene som stilles, er at veiledning av den enkelte medarbeider utføres av en vernepleier, gjerne med en hyppighet på tre til fire ganger i året. Departementet bør tegne en tydeligere rød tråd mellom Fylkesmannens forventinger til kommunene og de forslag om obligatoriske grunnopplæring som her foreslås.

På lik linje som lærere og spesialpedagoger skal styrkes i skolen, bør vernepleierfaget stå sentralt i utførelsen av helse- og omsorgstjenester overfor personer med utviklingshemming.

Utvalget fremhever i avsnitt 24.2.2.2 – lærere og spesialpedagoger som en faggruppe som bør tilbys videreutdanning. I avsnitt 24.2.2.1 skriver utvalget at fagutdannede innenfor helse- og omsorgstjenestene bør tilbys videreutdanning. Utvalget legger seg med denne uttalelsen på et for generelle nivå i sitt krav til spisskompetanse innenfor helse- og omsorgstjenestene for utviklingshemmede. Departementet bør fremheve vernepleierfaget som den fagretningen det skal satses på. Tverrfaglighet vil alltid være viktig, men ambisjonen bør være en tydeligere faglig retning i veien mot forsvarlige og likeverdige tjenester.

Målrettet tiltaksjobbing vil sammen med kunnskapsbasert praksis være to selvkrevne arbeidsmetoder utvalget burde inkludert i sin anbefaling. Kunnskapsbasert praksis er forankret i [Stortingsmelding 10 \(2012–2013\)](#), men er ikke nevnt under løft 6 – Kompetanse og kunnskap.

Bærum kommune støtter at det satses på forskning innenfor området, noe som kan gi en kunnskapsbasert base for praksis.

Løft 7 Koordinerte tjenester

Utvalgets situasjonsgjennomgang dokumenterer mangelfull koordinering og dårlig samarbeid rundt velferdstjenestene til personer med utviklingshemming. Kartleggingen dokumenterer mangelfull koordinering i overgangssituasjoner og mellom løpende tjenester, internt i kommunen, og mellom kommune, fylkeskommune og stat.

Utvalget foreslår:

- *At kommunene pålegges en plikt til å sikre koordinerte kommunale tjenester til personer med sammensatte og langvarige behov for velferdstjenester. I tillegg anbefaler utvalget at kommunene pålegges en plikt til å bidra til koordinering av statlige, fylkeskommunale og kommunale tjenester til personer med sammensatte og langvarige behov for velferdstjenester.*

Rådmannens forslag til hørings svar:

Bærum kommune støtter at det legges økt vekt på koordinering og individuelt tilrettelagt tjenester.

Løft 8 Målrettet styring

Utvalgets gjennomgang viser at den relasjonelle forståelsen av utviklingshemming ikke alltid blir lagt til grunn i sektorpolitikken. Gjennomgangen viser videre manglende vektlegging av utviklingshemmedes perspektiver i politiske satsinger og i eksisterende ordninger og tiltak.

Det er få eller ingen planer for hvordan FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) fullt ut skal gjennomføres på alle relevante samfunnsområder. Det mangler i tillegg en helhetlig tilnærming på departementsnivå for hvordan man skal nå politiske målsettinger for utviklingshemmede, og sikre en koordinert innsats.

Utvalget anbefaler at:

- Regjeringen tydeliggjør pådriveransvaret på politikkområdet.*
- Det rapporteres regelmessig til Stortinget om situasjonen for utviklingshemmede og iverksatte tiltak.*
- Departementet med samordningsansvar må utarbeide en plan for å følge opp politikkområdet.*
- Kommunene må oppdatere sine planverk i tråd med FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD).*
- Det opprettes et fagorgan med primæroppgave å følge opp politikken for utviklingshemmede.*
- Det utvikles et indikatorsystem som viser status, utvikling og måloppnåelse knyttet til situasjonen for utviklingshemmede på relevante samfunnsområder.*

Rådmannens forslag til hørings svar:

Bærum kommune ber departementet vurdere om oppretting av et nytt statlig fagorgan er rett vei å gå for å sikre rettighetene til personer med utviklingshemming. Kommunen foreslår at departementet i stedet vurderer tydeliggjøring av ansvaret til eksisterende berørte statlige fagorganer.

Bærum kommune har ikke andre merknader til dette løftet.